

ται οὗτοι ἀκίνητοι καὶ βαρεῖς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν δύο διακρίνονται ἥρωες, φοβεροὶ ὡς τοῦ θάνατου οἱ δαίμονες· ἀκίνητοι καὶ αὐτοὶ καὶ σιωπηλοί. Εἶναι ὁ Καλμάρ ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Ὀρλα. Μία μόνη αὐλαξ αἵματος ῥέει. Ἀγρίον εἶναι τὸ βλέμμα τοῦ μελανόφρονος Ὀρλα. Ὁ ἥρωας οὗτος δὲν ἀναπνέει πλέον, ἀλλ' ἀκόμη εἶναι φλογερὸν τὸ ὄμμα του, καὶ νεκρὸν λάμπει ἀναμέσον τῶν ἀνοιχτῶν βλεφάρων του. Ἡ χεὶρ του εἶναι ἰσχυρῶς ἐσφιγμένη ἐντὸς τῆς τοῦ Καλμάρ· ἀλλ' ὁ Καλμάρ ζῇ ἤδη. Ζῇ ἂν καὶ μόλις ἀναπνέει. « Ἐγέρθητι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἐγέρθητι, υἱὲ τῆς Μόρας· εἰς ἐμὲ ἀνέκει· νὰ περιποιηθῶ τὰς πληγὰς τῶν ἡρώων. Ὁ Καλμάρ θὰ τρέξῃ πάλιν ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Μόρβεν. »

— Ὁ Καλμάρ δὲν θὰ θηρεύσῃ πλέον μετὰ τοῦ Ὀρλα τὴν ἔλαφον τοῦ Μόρβεν, ἀπεκρίθη ὁ ἥρωας· τί εἶναι ἡ θήρα δι' ἐμὲ ἄνευ τοῦ φίλου μου; ποῶς θὰ διαμερισθῇ τὰ λάφυρα τῆς μάχης μετὰ τοῦ Καλμάρ; Ὁ Ὀρλα ἀναπαύεται διὰ παντός. Σκληρὰ ἦτον ἡ ψυχὴ σου, Ὀρλα, ἀλλὰ δι' ἐμὲ ἦν γλυκεῖα ὡς ἡ ῥοδόχρους αὐγή. Οἱ ἐχθροὶ ἐτρόμαζον τὸ βλέμμα σου ὡς τὸν κεραυνὸν τῆς καταιγίδος, δι' ἐμὲ ἦν ὡς ἡ ἀργυροειδὴς ἀκτὶς τῆς ἡμέρας. . . Φέρετε τὸ ξίφος μου πρὸς τὴν γλαυκῶπιν Μόραν· εἶπατε νὰ τὸ κρεμάσωσιν εἰς τὸ ἔρημόν μου οἶκημα. Καθαρὸν αἵματος δὲν εἶναι· ἀλλὰ δὲν ἤδυνήθη νὰ σώσῃ τὸν Ὀρλα. Θάψατέ με μετὰ τοῦ φίλου μου· διατάξατε τὴν ᾠδὴν τῶν Βάρδων ὅταν δὲν θὰ ἦμαι πλέον.

Ἐτάφησαν παρὰ τὰ κύματα τοῦ Λουβάρ. Τέσσαρες ὑπόλευκοι πέτραι δεικνύσι τὸ οἶκημα τοῦ Ὀρλα καὶ τοῦ Καλμάρ.

ὑποταχέντος τοῦ Σβαρὰν, τὰ ἱστία μας ὑψώθησαν ἐπὶ τῶν κυανῶν κυμάτων, καὶ ἄνεμοι ἔφερον τὰ πλοῖά μας εἰς τὸ Μόρβεν. Ἐδῶ οἱ Βάρδοι ἤρξαντο τὴν ᾠδὴν τῶν.

« Τίς ἡ ἐπὶ τοῦ βρυχηθμοῦ τῆς θαλάσσης ὕψουμένη σκιά; ποῖον τὸ ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ χιμαῤῥου τοῦ πυρὸς τῆς καταιγίδος σοβαρὸν φάντασμα; Ἡ φωνὴ του κατέρχεται διὰ τοῦ κεραυνῷ. . . Εἶναι ὁ μελανόθριξ Ὀρλα, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Οἰθῶνης, ὁ ἀτρόμητος εἰς τὰς μάχας. Εἰρήνην τῇ ψυχῇ σου, Ὀρλα! ἡ φήμη σου δὲν θὰ χαθῇ ποτέ. Οὐδ' ἡ εἰδική σου, Καλμάρ! Πόσον γλυκὴς ἦσο, υἱὲ τῆς γλαυκῶπιδος Μόρας. Τὸ ἐξολοθρεῦσαν τοσοῦτους ἥρωας ξίφος σου, κρέματα σήμερον ἐντὸς τοῦ σπηλαίου σου. Αἱ σκιαί τοῦ Λοχλίνου στενάξουν περὶ τὸ ὄπλον τούτου. Ἀκουσον τὸν ἔπαινον σου, Καλμάρ! ὁ ἐπαινός σου κατοικεῖ εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀνδρείων. Τὸ ὄνομά σου συνταράττει τὴν ἡχὴν τοῦ Μόρβεν. Ὑψωσε λοιπὸν τὴν ξανθὴν σου κόμην, υἱὲ τῆς Μόρας, ἐκτεινον αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἱριδος, καὶ μειδίασον διὰ μέσου τῆς τρικυμίας.

Λόρδ—Βύρων.

Μεταφρ. Γ. Ι.

Οἱ Ἀσιανοὶ μέλλοντες νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν φίλων τῶν, συνειθίζουσιν νὰ λαμβάνωσι μεθ' ἑαυτῶν διάφορα κομψὰ καὶ πολυτίμα θωρηκτικά, οἷον φιαλίσκας μυροφόρους, ριπίδια, σμαραγδῶν τινα ἡ ἀχάτην συνεσπικνωμένον εἰς δακτυλίδιον ἡ καρφοβελόνην, νάρθηκας ἀπὸ ῥοδόξυλον φέροντας χρυσὰ ἐγκολήματα, κομβολόγια ἐξ ἡλέκτρου κτλ. δολόκληρον δὲ λαθὴ συλλογὴν μικρῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀριστουργημάτων.

Αἱ δὲ συνεντεύξεις αὐτῶν σχεδὸν εἶναι σιωπηλαί. Ἡ ἀσιατικὴ νωχέλεια εὐχαριστεῖται εἰς τὸν ῥεμβασμὸν τῶν ἐνδομύχων αἰσθημάτων καὶ εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ὀράσεως καὶ τῆς ὁσφρήσεως ἡδονάς. Ἀντὶ νὰ ἐξοδεύωσιν εἰς λόγους τὸ αἶσθημα, τὸ συγκεντρύνουσιν ἐν ἑαυτοῖς καὶ τὸ διατηροῦσιν ἀκμαιότερον. Διὰ ν' ἀποφύγωσι δὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἔχωσι πνεῦμα, καθὼς καὶ ὅταν θέλουν νὰ ἐκφράσωσι τὴν ὁποίαν τοὺς προξενεῖ ἡδονὴν ἡ καλὴ ὑποδοχὴ, ἡ ὁ τόπος ἡ ἡ συντροφία, ἐκβάλλουν ἐν πρὸς ἐν τὰ ὁποῖα κομίζουσι δῶρα καὶ φιλοδωροῦνται ἀμοιβαίως, ὁ ξένος καὶ ὁ ξενιζόμενος. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐλευθεριότης αὕτη εἶναι πάντοτε κατὰ λόγον τῆς ἀμοιβαίας εὐχαριστήσεως, συμβαίνει ἐνίοτε νὰ προαναλώσωσιν εἰς μίαν συνέντευξιν ὅλα τὰ κεφάλαια.

Ἄλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς Ἀσιανούς ὀκνηροί, ὡς καὶ ὀλιγώτερον πλούσιοι, ἐπενόησαν ἄλλην ἀντὶ ταύτης μέθοδον, τὴν τοῦ λόγου.

Εἰς τόπον τῶν βαρυτίμων ἀρωμάτων καὶ τῶν λαμπρῶν κοσμημάτων καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡλέκτρου τῆς Ἀνατολῆς, ἔχομεν ἡμεῖς τοὺς κομψοὺς λόγους, τὰς τετορνευμένας φράσεις, τὰ περιεργὰ ἀνεκδότα, τὰς εὐφυεῖς ἀπαντήσεις καὶ τὰς λαμπράς διηγήσεις τῆς συναναστροφῆς.

Ὅστις παρ' ἡμῖν ἤξεύρει νὰ μεταχειρίζηται καλῶς τὸν λόγον, οὗτος ἐξασκεῖ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπιβροχὴν βεβιαίαν, γοητεῖαν μυστικὴν, μαγνητισμὸν τινα ἀναταμάχτην. Ὁ λόγος εἶναι εἰς τὸν τοιοῦτον πῦρ διανοητικὸν ὀριμάζων καὶ ἐκκολάπτων ὅλους τοὺς πόθους καὶ ὅλους τοὺς ἰδέας.

Ἀναγκαιότατον λοιπὸν τὸ καλῶς λαλεῖν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἄλλοτε τὸ προτέρημα τοῦτο ἦτο συχρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας· τὴν σήμερον εἶναι σπανιώτατον. Καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ, χωρὶς νὰ σφαλῇ, ὅτι κἡμίαι χρόνου περίσδος δὲν ὑπῆρξε τόσον ἁλῶς ὡς τὴν παρούσαν, καὶ ποτὲ ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν συνδιελέχθησαν τόσον κακῶς· ποτὲ ὁ λόγος δὲν ἐχρηστίμευσε τόσον κατακόρως εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις καὶ τὰ συμβόλαια τῶν ἀνθρώπων, καὶ ποτὲ ἐνταυτῷ αἰῶνι δὲν ὑπῆρξε τόσον στεῖρος εἰς τὴν τέχνην τοῦ καλῶς συνδιαλέγεσθαι.

Ἡ φημιζομένη ἰσότης τῶν νεωτέρων χρόνων καταληλότερον μέτρον δὲν δύναται ἴσως νὰ λάβῃ παρὰ τὴν σχεδὸν γενικὴν ταύτην ἀνικανότητα πρὸς τὸ καλῶς ὁμιλεῖν.

Εἰς Παρίστους, τὴν μυρμηκίαν ταύτην πάσης εὐφυΐας, ἡ μὲν εὐγλωττία ἀπαντᾷται κατὰ πᾶν βῆμα, τὸ πνεῦμα παντοῦ, ἀλλ' ἡ τέχνη τοῦ συνδιαλέγεσθαι σπανιώτατα.

Ἡ τέχνη αὕτη δὲν εἶναι ἴδιον παντός· ἀπαιτεῖ φυσικὴν δεξιότητα καὶ ὁμως τὸ πάλοι ὅστις δὲν εἶχε τὴν δεξιότητα ταύτην, ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποκτήσῃ διὰ τῆς ἐπιμελείας· ἐξηγοῦμεθα.

Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ῥήτορες σράλλουσι μεγάλως ὅταν εἰς τὴν κοινὴν διαιτίαν μεταχειρίζονται τὸ πομπῶδες ὕφος καὶ τὰ ῥητορικά τοῦ λόγου σχήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξαίρετα, ὅταν τις ὁμιλῇ δημοσίᾳ, ἀλλ' εἰς τὴν συναταστροφὴν ὅλως ἀπροσδιόνυσα. Ἡ λαμπρὰ ἐκείνη ῥητορεία ὁμοιάζει τὰς σκηνογραφίας τοῦ θεάτρου, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ βλέπωνται ἐκ τοῦ πλησίον· ὁμοιάζει τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐσθῆτας, αἵτινες ἀρέσκουσι μὲν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὀπτικῶς διὰ τῆς ἀποσάσεως, ἀλλὰ κατ' οἶκον ἤθελον εἶσθαι παρὰ πολὺ πλατέα καὶ θεατρικά.

Καὶ καθόλου εἰπεῖν, ἡ μεγαλοπρέπεια εἶναι πράγμα ἥκιστα ἀρμόζον τόσον εἰς τὸν λόγον ὥς καὶ εἰς τὰ ἐνδύματα.

Οἱ ἄνθρωποι συνέρχονται εἰς τὰς συναναστροφὰς ἵνα διασκεδάσωσιν· οἱ δὲ λόγιοι ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ τούτου, ἐπεὶ δὲ λησμονοῦσιν ὅτι δὲν διασκεδάζει τις ὅταν ὁμιλῇ ὥς διδάσκουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἢ ὥς ἀγορεύουν εἰς τὴν Βουλὴν.

Οἱ μεγάλοι τοῦ λόγου τεχνῖται, καθηγηταί, πολιτικοί, ἱεροκήρυκες, δικηγόροι σκοποὺν ἔχουν νὰ μᾶς διδάξωσιν ὅ,τι ἀγνοοῦμεν, ἢ νὰ μᾶς πείσωσι περὶ συμπερόντος ἢ πάθους τινός, ἢ τέλος νὰ καταδείξωσι τὴν ἀξίαν τῶν θυσιῶν καὶ τῆς αὐταπαρηγήσεως· ὅλα ταῦτα καλὰ καὶ ὠφέλιμα, μᾶς συγχινῶσι, μᾶς παρηγοροῦσι, μᾶς καθιστῶσι βελτίονας ἑαυτῶν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν λέγεται διατκέδασις, συναναστροφή.

Ἄν τὸ πνεῦμά σου στερεῖται εὐστροφίας, ἂν ὥς ὁ πολυέδρος κρύσταλλος δὲν ἀνταναχᾷ καὶ πολλαπλασιάζῃ τὰ σχήματα καὶ χρώματα τῶν περὶ σὲ ἀντικειμένων, ἂν ἡ φαντασία σου δὲν ὁμοιάζῃ τὸ καλειδοσκόπιον, εἰς τὸ ὁποῖον μικρὰ κίνησις ἀρκεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ποικιλῇ τὰ σχέδια, δύνασαι μὲν νὰ καθέξης ἐντιμον θέσιν εἰς τὴν συναναστροφὴν, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ κρατήσῃς ἐν αὐτῇ τὰ σκῆπτρα τοῦ λόγου.

Αὕτη ἡ εὐτραπελία τοῦ πνεύματος ἡ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ δεξιότης αὐτοῦ πρὸς τὸ νὰ μεταβάλλῃ τόνον καὶ ὕφος πρὸς τὰ προσπίπτοντα ἐκάστοτε πρόσωπα καὶ πράγματα εἶναι πολῦτιμον προτέρημα, καθὼ σπανιώτατον.

Ὁ ποιητὴς Βίκτωρ Οὐγὸς εἶναι θαυμαστός εἴτε στιχοῦργον, εἴτε λογογράφον· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν ἀναγινώσκῃ τις σποράδην καὶ κατὰ περιχοπὰς, καθότι ἡ σοφὴ φρασεολογία του ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ ᾔναι μονότονος. Ὅταν ὁμιλῇ, εἶναι πάντοτε ὁ ποιητὴς τοῦ Εὐράνου, τοῦτέστι μεγαλοπρεπής.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις πόσον ἡ μεταβολὴ καὶ ποικιλία εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸ πνεῦμα, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὰ ὠραιότερα τοῦ κόσμου πράγματα, συνήθη γινόμενα,

παύουν ἐπὶ τέλους νὰ διεγείρῳσιν ἐν ἡμῖν τὴν ἠδονὴν ἢ τὸν θαυμασμόν.

Ὅστις πᾶσαν πρωτὴν παρίσταται εἰς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἀποβαίνει ἀδιάφορος πρὸς τὸ κάλλιστον τοῦτο θέαμα.

Τὸ ὠραιότερον ἢ μεγαλοπρεπέστερον ἀπὸ τὴν θέαν τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ ὁμως μετὰ τριῶν ἡμερῶν θαλασσοπλοῖαν μᾶς ἀφίνει ὅλως ψυχροῦς καὶ ἀδιαφόρους.

Τὰ ὠραιότερα πυροτεχνήματα ἂν διαρκέσουσι ἐξ κατὰ συνέχειαν ὥρας γίνονται ἀντὶ τέρψεως, βόσκανος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ πνεύματος.

Καὶ αὕτη ἡ ἀστείότης ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τὰ ὅρια της. Τὸ ἀπροσδόκητον, τὸ αἰφνίδιον εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀστείου· ἀλλὰ τοιαύτη πνεύματος κατὰστασις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὥραν πολλὴν κατὰ συνέχειαν.

Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς, τὰ ἀντικείμενα ἅτινα προσβάλλουσι συνήθως τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ἔχουν μεγίστην ἐπὶρροὴν εἰς τὴν εὐφράδειαν καὶ τὴν καθαρότητα τοῦ λόγου.

Τοῦτο συμβαίνει σήμερον κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς τοὺς εὐγενεῖς· οὐδὲν γλίσχρον καὶ μικροπρεπὲς παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ βίος ἀνετος καὶ φιλοκαλία καὶ πλοῦτος· ὥστε τὸ πνεῦμα αὐτῶν μὴ διατιθεμενον ποτέ δυσἀρέστως, μὴδὲ θλιδόμενον ἀπὸ εἰκόνας καὶ ἰδέας ἀνιαρὰς ἔχει εἰς τὰς συλλήψεις του, καὶ ἐπομένως εἰς τὰς ἐκφράσεις τὴν καθαρότητα ἐκείνην καὶ γλυκεῖαν εὐδίαν τῆς ἀτμοσφαιράς, ἥτις περικυκαλεῖ αὐτούς.

Ὅσον περισσοτέρας φαντασίας εὐμοιρεῖ τις, τόσον περισσοτέρα εἶναι ἡ συναναστροφή του· ὁ δὲ φιλοσοφικός τούτου λόγος εἶναι ὅτι ἡ φαντασία ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μᾶς ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας, νὰ μᾶς ἐξαγῇ ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἀτομικότητος. Ὁ ἐγωϊσμός εἶναι ὁ θάνατος τῆς συναναστροφῆς. Διὰ τοῦτο οἱ περὶ τὸν χρηματισμὸν καὶ τὴν σπουδαρχίαν ἐνησχολημένοι καταντῶσιν φορτικοί, ἐπεὶ δὲ πάντοτε εἰς ἑαυτοὺς καὶ τὰς ὑποθέσεις των ἐπαναγάγουσι τὸν λόγον. Τότε δὲ μόνον τέρπει τις τοὺς ἄλλους, ὅταν λησμονῇ ἑαυτὸν.

Ἐν ἀπὸ τὰ αἰτία, λέγει ὁ Λαροχεφουκῶλτος, δι' ἃ ὑπάρχουν τόσον σπάνιοι οἱ εὐάρεστοι εἰς τὰς συναναστροφὰς, εἶν' ὅτι ἕκαστος προσέχει εἰς ὅ,τι θέλει νὰ εἴπῃ αὐτὸς μᾶλλον παρὰ εἰς ὅ,τι οἱ ἄλλοι τῷ λέγουν. Οἱ ἐπιεικέστεροι καὶ νοημονέστεροι αὐτοὶ ἀρκοῦνται νὰ λαμβάνωσι φυσιολογικὴν προσέχοντος, ἐνῶ ὁμως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὸ πνεῦμα των ἀναγινώσκει τις τὸν ῥεμβασμὸν ὡς πρὸς ὅ,τι ἀκούουσι, καὶ τὴν σπουδὴν πρὸς τὸ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς ὅ,τι βούλονται αὐτοὶ νὰ εἴπωσι.

Διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες εὐδοκίμουσιν εἰς τὰς συναναστροφὰς, ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις των εἶναι ὅλη ἀφομοίωσις καὶ συνοικειώσεις. Τὸ πνεῦμά των ταυτίζεται μὲ τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἔχουσιν ἐμπροσθέν των.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ᾔναι ἡ γυνὴ ἀληθῶς ἐρασμία, πρέπει ν' ἀρίσται εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς, τοῦτέστιν εἰς τὰς ἐμπνεύσεις τῆς καρδίας. Ὁ σχολαστικισμὸς ἀποζητᾷ ναι τὰς πηγὰς τῆς εὐαίσθησας των.

Ἄλλοτε αἱ γυναῖκες δὲν ἐγνώριζον νὰ γράψωσι

καὶ οἱ ἄνδρες δὲν ἔλειπον ποτὲ ἀπὸ σιμᾶ των. Σήμερον γνωρίζουν καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρότητα, εἶναι ἱκανοὶ νὰ φιλονεικήσῃσι περὶ φιλολογίας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ οἱ ἄνδρες τὰς ἀφίνουσι μόνως.

Ἀπὸ πότε εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ πολιτικαὶ λέσχαι (les clubs) ἤρχισαν νὰ συχναῖζονται; ἀφοῦ αἱ γυναῖκες ἐγίναν φιλόσοφοι!

Ἐπὶ ὀλιγώτερον ἀρμόζουσι τὰ πολιτικὰ εἰς τὰς γυναῖκας· ἐπειδὴ πᾶσα γνώμη, πᾶσα ἰδέα μὴ δυναμένη νὰ στηριχθῇ καὶ ὑπὸ τῆς πραξέως, λογίζεται ἄκυρος, καὶ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ὅταν ἡ γυνὴ τοῦ Ἑκτορος, διὰ τὴν ἀναφέρω τὴν Ἰλιάδα, ἐπιχειρῇ ν' ἀνοίξῃ ὁμιλίαν μετὰ τοῦ ἀνδρός της περὶ σχεδίων πολεμικῶν καὶ περὶ τῆς μάχης, ἥ τις ἐμελλε νὰ συγκροτηθῇ ὑπὸ τὰ τείχη τὰ τρωϊκὰ, ὁ δ' ἥρως παρακαλεῖ τὴν Ἀνδρομάχην ν' ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν περὶ τούτων μέριμναν, καὶ τὴν στέλλει νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῆς.

Συναναστροφή εὐάρεστος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνευ εὐμενείας, καλοκαγαθίας, φαντασίας καὶ φυσικοῦ πνεύματος. Οὔτε ἡ πολυμαθία, οὔτε ἡ εὐγλωττία, οὔτε τὰ σκώμματα, οὔτε τὰ δξύμωρα δὲν συνιστῶσι τὴν καλὴν συνδιάλεξιν.

Καθὼς ἐκ τῆς ἀρμονίας τῶν ἐνδυμάτων πρὸς τὸν χαρακτήρα τὸν προσωπικὸν γεννᾶται ἡ περὶ τὸ ἐνδύεσθαι κομψότης καὶ φιλοκαλία, οὕτως ἡ εὐπρέπεια τῆς ὁμιλίας προκύπτει ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν ἰδεῶν καὶ ἐκφράσεων πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ λαλοῦντος.

Ἄλλο ὕψος, ἄλλοι τρόποι, ἄλλαι ἰδέαι ἀρμόζουσιν εἰς τὸν νέον καὶ ἄλλαι εἰς τὸν προβεβηκότα. Καθὼς τὰ ἐνώτια καὶ αἱ πορφυραῖ ταινίαι εἶναι ἄτοπα καὶ γελοῖα εἰς ἐρρυθιδωμένα πρόσωπα, οὕτως ἀνάρμοστοι εἶναι εἰς τινὰς ἡλικίας αἱ τετορευμέναι φράσεις καὶ αἱ συγκλάσεις τῆς φωνῆς καὶ τὰ τρυφερὰ λόγια.

Τὸ γελοιωδέστατον ἐλάττωμα τῶν ὅσοι ἦσαν πάλαι ποτὲ νέοι καὶ ἐράσμιοι εἶναι, λέγει τις συγγραφεὺς, τὸ νὰ λησμονῶσιν ὅτι ἐπαυσαν πλέον νὰ ἦναι τοιοῦτοι.

Καὶ δὲν ἤξεύρει τις πόση ἀπαιτεῖται εὐφυΐα διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὸ νὰ μὴ γίνωμεν ποτὲ γελοῖοι!

Μετὰ τὰ τριάκοντα ἔτη αἱ γυναῖκες ἄς προσέχωσι νὰ μὴ μεταχειρίζωνται τοὺς τρόπους ἐκείνους τοῦ λέγειν, μετὰ τοὺς ὁποίους συνειθίζομεν νὰ διασκεδάζωμεν τὰ μικρὰ παιδιὰ.

Οἱ ἄνδρες μετὰ τὰ τεσσαράκοντα πρέπει ν' ἀποφεύγωσι ὅσον οἶόν τε τὸ νὰ διηγῶνται εἰδὸς τι παρελθόντων θοιὰμβων. Κάμμία τέχνη δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ θεμιτὸν τὸν τοιοῦτον ἀναχρονισμόν.

Ὅρους τεχνικούς αἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται ἢ μετὰ πολλὴν φειδῶ· αἱ δὲ νέαι μηδέποτε. Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει δὲν δύναται γυνὴ νὰ λαλήσῃ περὶ ἐπιγαστροῦ καὶ διαφράγματος καὶ ἐραπτομένης καὶ κοτυληθδόνος καὶ κρυπτογάμων.

Αἱ διηγήσεις εἰς τὴν συνομιλίαν δὲν πρέπει νὰ ἦναι διεξοδικαί.

Ὅσον ἀρεστὴ καὶ τερπνὴ εἶναι διήγησίς τις πρῶ-

τότυπος καὶ σύμμετρος τὴν ἔκτασιν, τόσον τοῦναντίον φορτικὴ καταντῶ ἡ ἐπικὴ, λόγου χάριν, περιγραφὴ τῆς εἰς Μόσχαν μεγάλης ἐκστρατείας τοῦ Ναπολέοντος, καὶ πάσης ἄλλης σχοινοτενοῦς τοιαύτης ὑποθέσεως. Ὁ τοιαύτας ἀναδεχόμενος διηγήσεις προδίδει ἀξιώσεις περὶ ἑαυτοῦ, καὶ οὐδὲν ὀχληρότερον τῆς δοκησιοσφίας. Ἀφ' ὅλα τοῦ χαρακτῆρος τὰ ἐλαττώματα, τοῦτο εἶναι τὸ ἐλαχίστην τυγχάνον ἐπιεικείας καὶ καθιστῶν ἀντιστρόφως ἡμᾶς δυσμενεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους.

Εὐκόλα, λέγει ὁ Λαροσγεφουκῶλτος, συγχωροῦμεν ὅσους μᾶς προσενοῦν ἀηδία, ἀλλ' εἰς ὅσους ἡμεῖς φέρομεν ἀηδία, τούτους ποτὲ δὲν συγχωροῦμεν. Ἐγὼ δὲ προσθέτω, καὶ ἂν μάλιστα τὸ ἀποδείχνωσιν. Ἡ τέχνη τῆς ὁμιλίας ἔχει τινὰς γενικοὺς κανόνας καὶ ἀφορισμούς.

Ἐχε τὴν ὑπομονὴν νὰ μανθάνῃς πράγματα τὰ ὅποια γνωρίζεις παρ' ἀνθρώπων οἵτινες ἀγνοοῦσιν αὐτά.

Ὁμίλει ὥς σκέπτεσαι, σκέπτου δὲ ὥς αἰσθάνεσαι. Μὴ λέγεις ποτὲ ὑπερβολάς· ἡ ὑπερβολὴ εἶναι μεγίστη πτωχία. Ἡ ἀλήθεια ἔχει ὁρὰ τινὰ τὰ ὅποια οἱ καλοὶ κάθαοι τῶν ἀνθρώπων ὀρμεμφύτως διαγινώσκουσι. Μόνον τὸ ψευδὲς καὶ ἀνύπαρκτον δὲν ἔχουσιν ὁρὰ, ἀλλ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὸ ἀπέραντον, εἰς τὴν ὑπερβολήν.

Ἐσο εἰς τὸν λόγον λαμπρὸς, ἀλλ' ὄχι κατάπονος, χαρίεις ἀλλ' ὄχι ἐπιτετηδευμένος, περιπαθὴς ἀλλ' ὄχι παραφόρος. Μὴ φαίνου δι' οὐκαλεῖς τὴν γῆν ζητῶν γαιόμνηλα ἐκεῖ ὅπου μόνον μανιτάρια εὐρίσκονται.

Ἡ τέχνη τοῦ συνομιλεῖν δύναται προσφυῶς νὰ εἰκονισθῇ ὑπὸ τὸ σύμβολον γυναικὸς νέας, ἐχούσης φαντασίαν ἀνθηρὰν, καρδίαν ἀγαθὴν, πνεῦμα φυσικόν, νέας εὐειδοῦς, περιχαροῦς, γοργῆς, εὐαισθητοῦ, εὐπροσίτου, ἥτις πάντοτε ἀρέσκει ὅπως ὅποτε παρυσιασθῇ, εἴτε σεμνὴ καὶ αἰδύμων ὑπὸ τὰς πυκνάς πτυχὰς σώφρονος ἐσθῆτος, εἴτε ὑπὸ τὴν διαφανὴ σκέπην τοῦ χοροῦ μετὰ γυμνοῦς τοὺς ὤμους καὶ τοὺς βραχίονας.

Ὁ γέλως ἔχει τὴν αἰτίαν αὐτοῦ εἰς τὴν συναίσθησιν τῆς ἡμετέρας ὑπεροχῆς, διεγειρομένην ἐν ἡμῖν μᾶλλον ἢ ἥττον σαφῶς ἐκ τοῦ προσώπου μετ' οὗ συνδιαλεγόμεθα. Αὕτη ἡ περὶ γέλωτος θεωρία ἄς χρησιμεύῃ ὥς κανὼν ἡμῶν εἰς τὴν χεῖρσιν αὐτοῦ. Ἀνάλυσον τὸν γέλωτα καὶ θέλεις ἰδεῖ ὅτι ἡ εὐθθεια ἢ ἐλάττωμά ἐστι τοῦ πλησίον τὸν χορηγεῖ εἰς τὴν ματαιότητά μας.

Μὴ ἐπιμένῃς ποτὲ μετὰ ἰσχυρογνωμοσύνην εἰς τὴν ἰδέαν σου, ὅταν μάλιστα πρόκειται περὶ πραγμάτων ἀδιαφόρων. Ὁ πρῶτιστος σκοπὸς τῆς συνεντεύξεως εἶναι, νὰ τέρψῃ τις, ὄχι ν' ἀποδείξῃ τὸν ἄλλον σφαλόμενον.

Ἐν ἀπὸ τὰ κάλλιστα ἡδύσματα τοῦ λόγου μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀγαπωμένων καὶ τιμωμένων ἀμοιβαίως, εἶναι καὶ ὁ εὐφυὴς καὶ ἐπιδειξίως γινόμενος ἔπαινος. Ἡ φιλοφροσύνη δὲν εἶναι χολακεία! Ἡ κατάχρησις τῶν φιλοφρονημάτων εἶναι βεβαίως σφαλ-

μα, ἀλλ' ἡ μετρία καὶ φρονίμη χρῆσις αὐτῶν εἶναι σημεῖον ἤθευς χρηστοῦ καὶ ἀνθρώπου τοῦ κόσμου. Ὅστις ποτὲ δὲν φιλοφρονεῖται τοὺς ἄλλους, φαίνεται ὅτι φιλοφρονεῖται πάντοτε ἑαυτὸν· ὁ τοιοῦτος, ἡ δὲν ἐκτιμᾷ τὰ προτερήματα εἰς τοὺς ἄλλους, ἡ ἔχει παρὰ πολὺ μεγάλην ἰδέαν περὶ ἑαυτοῦ, ἡ φθονεῖ. Μόνοι οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅσοι ποτὲ δὲν ἀφαιροῦν τὸν πῖλον πρὸς οὐδένα, μόνοι οὗτοι δὲν φιλοφρονοῦνται ὁπότε δεῖ.

Τὰ σκώμματα εἶναι εὐχαρίστησις ἐπικίνδυνος· εἶναι δάνειον, τοῦ ὁποῖου ἀναγκάζομεθα πολλάκις ν' ἀποτίσωμεν τὸ κεφάλαιον μετὰ τῶν τόκων.

Προστούτοις, οὐσιῶδες πολὺ εἶναι τὸ νὰ μὴν ἀνησυχωμεν ποίαν διεύθυνσιν θέλει λάβει ἡ συνομιλία, ἡ πῶς θέλει ἀποδῇ σπουδαία καὶ εὐάρεστος. Ἡ τύχη τῆς συναναστροφῆς κεῖται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ! δὲν ὁδηγεῖται ὁ λόγος, δὲν διευθύνεται, ἀλλὰ σκορπίζεται.

Εἰς συναναστροφὴν ὅπου οἱ συνερχόμενοι ἠξεύρουσιν νὰ ὁμιλῶσιν, ἕκαστος αὐτῶν πρέπει νὰ μὴν οὐδέτερος, δεχόμενος τὸ προσπίπτον, ἀλλὰ μὴ φαινόμενος ὅτι προπαρασκευάζει μὴδὲν.

Ἄν ὁ λόγος πίπτῃ, ἂν ἐξαντληθῇ, μὴ στενοχωρησῇ, μὴ φέρῃ· τὸ πᾶν ἀνω κάτω διὰ νὰ τὸν ἀναζωπυρήσῃ. Περὶμενε τὸν οὐρεῖον ἄνεμον, προχώρει ἡσυχῶς, χωρὶς θόρυβον. Πρὸ πάντων μάχης· ἀποφευγε τὴν ἀνυρτικὴν μέθοδον τῆς ψευδολογίας· ἐπειδὴ ἡ ἀπορία σου θέλει γίνεαι καταφανής.

« Ὑπάρχει, λέγει εὐφύς τις γυνή, μία ἀνάγκη ἣτις ἀφανίζει τὸν ἄνθρωπον περισσότερον ἀπὸ τὴν πλέον δαπανηρὰν πολυτέλειαν, ἣτις ἡ ἀνάγκη, τοῦ νὰ διδῇ τις πάντοτε τροφήν εἰς τὴν ὁμιλίαν. Συναναστροφή ἄφρωνος εἶναι μέγα ὄνειδος εἰς πᾶσαν οἰκοδόποιαν. Χρεώσται αὕτη νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ, νὰ τὴν ζωογονήσῃ μὲ πᾶσαν τῆς θυσίαν. Εἰς τοιοῦτον μέγαν κίνδυνον, ὅλα τῇ εἶναι συγχωρημένα· πανταχοῦ πρέπει νὰ ζητήσῃ βοήθειαν· θέλει ῥιψοκινδυνεύσει νὰ διηγηθῇ τὰς मुखαιτέρας ἀναμνήσεις της, νὰ ἀνοίξῃ τὰ κρύφια τῆς καρδίας της, νὰ εἰπῇ τί φρονεῖ μᾶλλον παρὰ ν' ἀφήσῃ νεκρὰν τὴν συνομιλίαν. Ἄν κατὰ κακὴν τύχην δὲν ἔχῃ νὰ εἰπῇ ἰδικὰ τῆς μυστικῆς, θέλει σὰς ζητῆσαι τὰ ἰδικὰ σας. »

Αὐταὶ αἱ ὁδηγαὶ εἶναι αἱ βῆταις καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς θεωρίας τοῦ συνομιλεῖν.

Ἄγγλος τις συγγραφεὺς ἔλεγεν· ὅταν ἀφύς τις ἡ ὑπηρετὴς θέλῃ νὰ τὸν ὑπολάβωσι γένετα μάνον, εὐγενῆ, πρέπει νὰ φορέσῃ μίαν ὥραϊαν ἐνδυμασίαν καὶ νὰ σιωπᾷ.

Ἡ παραγγελία τοῦ Ἄγγλου εἶναι δηλονότι λυσιτελεσάτη εἰς ὅλους ὅσοι δὲν εὐμοιροῦσι τῆς πρὸς τὸ λέγειν φυσικῆς εὐρυίας ἡ καὶ τῆς ἀποκτωμένης διὰ τῆς σπουδῆς. Ἡ σιγὴ μᾶς συμφέρει πολλάκις περισσότερον ἢ οἱ παρακεκινδυνευμένοι καὶ ἄκαιροι λόγοι.

Ποτὲ ἄνθρωπος δὲν κρίνεται δι' ὅ,τι δὲν εἶπε, καὶ πολλάκις κρίνεται εὐνοϊκῶς ἐπειδὴ δὲν εἶπε τίποτε.

Καὶ τοιοιτοτρόπως· ἡ θεωρία τῆς σιγῆς ἀπαρτίζει καὶ ἐπισφραγίζει τὴν θεωρίαν τοῦ λόγου.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. I. K.)

Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ΔΟΚΤΩΡ.

Ἐὰν ἐπιχειρούσαμεν νὰ γράψωμεν μυθιστόρημα, ἐπὶ πολὺ θὰ εὐρισκόμεθα εἰς διαταγμὸν, ἐὰν τὸ τρομερὸν κακούργημα, ὅπερ μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν, ἡδύνατο νὰ εἶναι πιθανόν. Πολλάκις ὅμως ἡ ἀλήθεια παρουσιάζει θεάματα τόσον φρικτὰ, ὥστε ὑπερβαίνουνσι πᾶσαν τῆς φαντασίας ἐπινόησιν, οὐδ' ἤθελε τολμᾷ χειρὶ μυθιστοριογράφου νὰ χαραξῇ αὐτὰ.

Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ τρομερὸν ἀνοσιούργημα καθηγητοῦ τινος τῆς ὀργανικῆς χημείας ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Βοστὸν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Θέλομεν περιορισθῇ εἰς ὀλίγας τινὰς περὶ τοῦτου λεπτομερείας, ὅσας ἐδημοσίευσαν αἱ εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες.

Ὁ δόκτωρ Παρκμάνος ἦτο γέρον· τις ἱατρός, πλουσιώτατος, φιλάργυρος εἰς ἄκρον, εἶχεν ὡς στενὸν τοῦ φίλου τὸν δόκτωρα Βέπστερ, ἀρχαῖον αὐτοῦ συμμαθητὴν, ἄνθρωπον παιπαιδευμένον, διάσημον καὶ καθηγητὴν τῆς ὀργανικῆς χημείας εἰς τὴν ἱατρικὴν ἀκαδημίαν τοῦ Βοστὸν. Ὁ δόκτωρ Βέπστερ ἦτον ὅλως τὸ ἀντίθετον τοῦ δόκτωρος Παρκμάνου· ἦτο μάταιος, ἡγάπα τὴν ἐπίδειξιν· ἡ οἰκία τοῦ ἦτον ὥραία καὶ καλῶς ὑπηρετισμένη, τὰ τέκνα του κομψὰ, ἡ δὲ γυνὴ του ἐπορεύετο ἐφ' ἀμάξης, ὅπερ ἦτο μεγάλη πολυτέλεια δι' ἓνα Ἀμερικανόν. Ὁ Βέπστερ ἤθελε νὰ φαίνεται πλούσιος, ἐνῶ δὲν ἦτον· ὁ δὲ Παρκμάνος ἦτο, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ φαίνεται τοιοῦτος.

Τὸ περίεργον ἦν ὅτι ὁ μάταιος ἐμετάλλευετον φυλάργυρον. Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὁ Παρκμάνος ἐδάνεισεν εἰς τὸν Βέπστερ σημαντικὰς ποσότητας· τὸ δὲ τελευταῖον ἔτος τῷ ἐχρεώσται 8000 τάλληρα, ποσότητά, τὴν ὁποίαν δὲν ἡδύνατο ν' ἀποτίσῃ.

Ἄς προσθέσωμεν δ' ἐνταῦθα, ὅτι ἀμφοτέροι οὗτοι ἦσαν γέροντες. Ὁ Παρκμάνος ἦτον ἐξήκοντα ἐξ ἑτῶν ἡλικίας, ὁ δὲ Βέπστερ ἐξήκοντα δύο. Ἀμφοτέροι δὲ ἦσαν καθηγηταὶ εἰς τὴν ἀκαδημίαν τοῦ Βοστὸν.

Μίαν ἡμέραν τοῦ μηνὸς ὁκτωβρίου 1849, ὁ Παρκμάνος γίνεται ἄφαντος. Κατ' ἀρχὰς τὸ ἐνόμισαν ἀποτέλεσμα περιστατικοῦ τινος ἐκτάκτου· ἐπειτα, μὴ παρουσιαζομένου οὐδὲ σημεῖου τινὸς περὶ αὐτοῦ, ὑπωπτεύθησαν τὸ ἐγκλημα. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Παρκμάνου ἐπρόσφερε 5000 τάλληρα εἰς τὸν δυνηθρόμενον νὰ δώσῃ πληροφορίαν τινὰ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ δόκτωρος. Ἦρχισαν ὅθεν τὴν ἐξετάσιν, καθ' ἣν ἐξήχθη ὅτι, πλῆθος ἀτόμων, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξαλειψέως του, εἶδον τὸν Παρκμάνον, καὶ οἱ μάρτυρες οὗτοι ἔλεγον ὅτι μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ μεσημβρίας ἐξηκολούθουν νὰ τὸν ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν, ὅτε